

Om dansk fodfolk 1932-1941, Skytskompagniet, Del 3

Morterdelingen

Delingstrop

3 mortergrupper, hver med

- 1 delingsfører
 - 1 næstkommanderende
 - 1 karrefører
 - 1 telefonhold
(1 holdfører og 3 telefonister)
 - 1 afstandstager
 - 1 vinkeltager
 - 2 cykelordonnanser
 - 8 sikrings- og forbindelsesfolk
 - 1 oppasser
- 1 gruppefører og 12 menige:
 - 1 morterskytte
 - 3 hjælpere
 - 4 forsynere
 - 2 karremænd
 - 2 hestetrækkere
 - 2 heste
 - 1 morterkarre M.1931
 - 1 granatkarre M.1931
 - 1 81 mm fodfolksmorte M.1931, med tilbehør

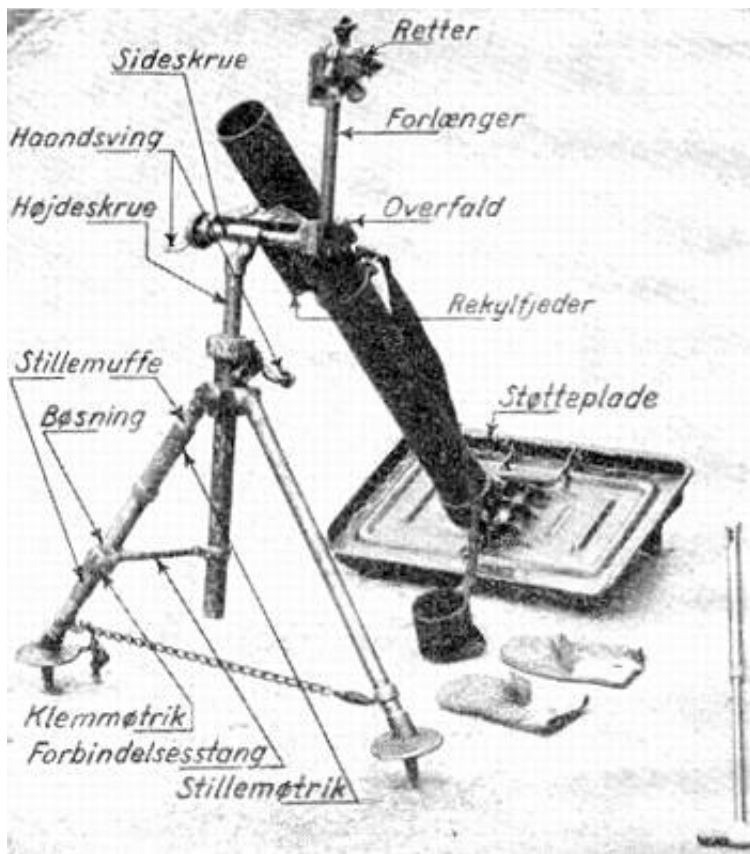
Ammunition

Hver mand har 40 8 mm patroner, karrefører og karremænd dog 80 stk.

Ved hver gruppe findes 150 mortargranater:

- 16 ammunitions-kasser (á 3 granater) i morterkarren
- 34 ammunitions-kasser (á 3 granater) i granatkarren

81 mm fodfolksmorte M.1931

81 mm fodfolksmorte M.1931. Fra Kilde 2.

Morteren er af fransk konstruktion (Stokes-Brandt) og har en skudvidde på ca. 3 km.

Hoveddelene vejer (ca.):

- morterrør 18 kg
- støtteplade 21 kg
- stativ 18 kg.

Til morteren hører:

- skyttetaske, hjælpetaske og diverse føringsmidler
- retter M.1931 (= sigtekikkert)
- retningsstokke og retningspløkke

Retningsstokkene er 1,2 m og bemalet i gule og sorte bælter.

Stokken helt til høje på billedet er en viskestok.

Morterens normale skudhastighed er 18 skud/min.; højeste ildtempo under virkningsskydning er 30 skud/min..

81 mm brisantgranat M.1931.

Granatens vægt er ca. 3,2 kg og har virkning inden for 50 m fra det sted, hvor den springer.

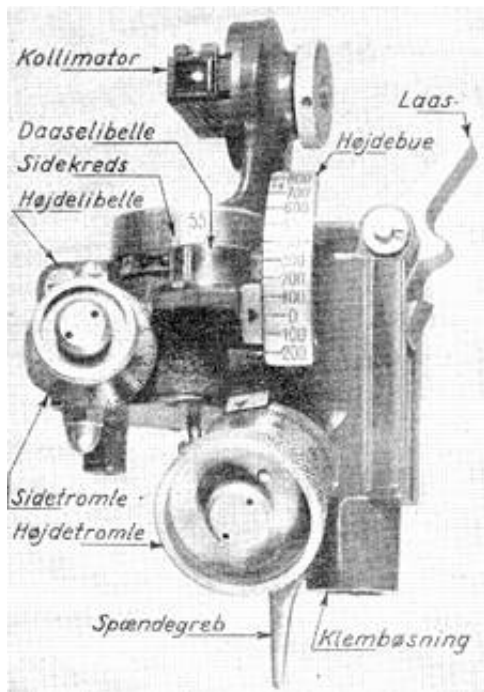
Ammunitionen føres i ammunitionskasser, der hver rummer 3 komplette skud.

Billederne af ammunitionen er fra Kilde 2.

Ld.			X max. m	Begyndelses- hastighed m/Sek.
0	Ladningspatron		495	70
1	—	+ 1 Tillægselement	970	100
2	—	+ 2 —	1375	127
3	—	+ 3 —	1865	149
4	—	+ 4 —	2260	170
5	—	+ 5 —	2590	184
6	—	+ 6 —	2850	198

Ballistiske oplysninger om morteren.

Fra Kilde 3.

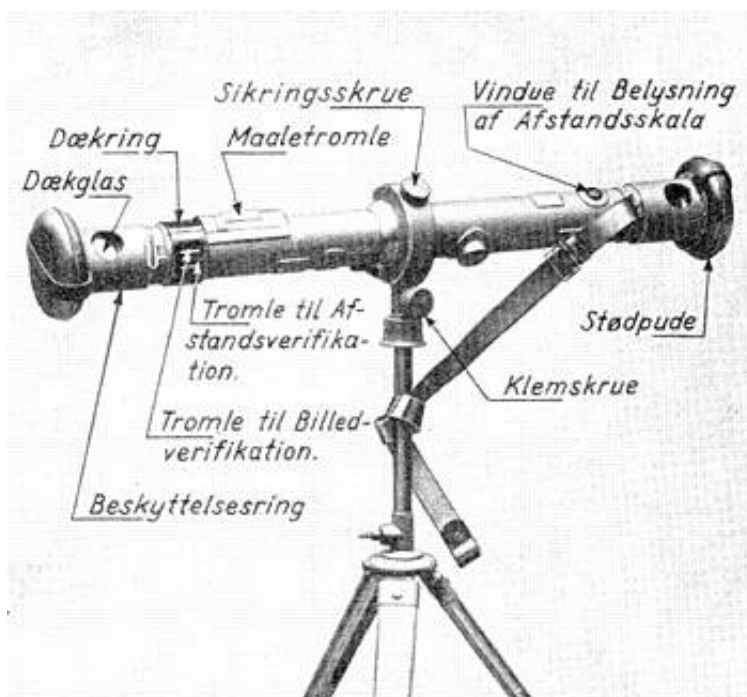
Retter M.1931. Fra Kilde 2.

Orienteringsmidler

Morterretteren kan fastgøres på morteren (se ovenstående billede af morteren) eller på et retterstativ som vist ved maskingeværdelingens *Retter M.1930* i Del 2. Stativet til mortarretteren antages at være magen til.

I mortargruppen fører morterskytten 1 retter; vinkeltageren i delingstroppen fører ligeledes 1 retter samt tilhørende stativ.

Afstandsmåler

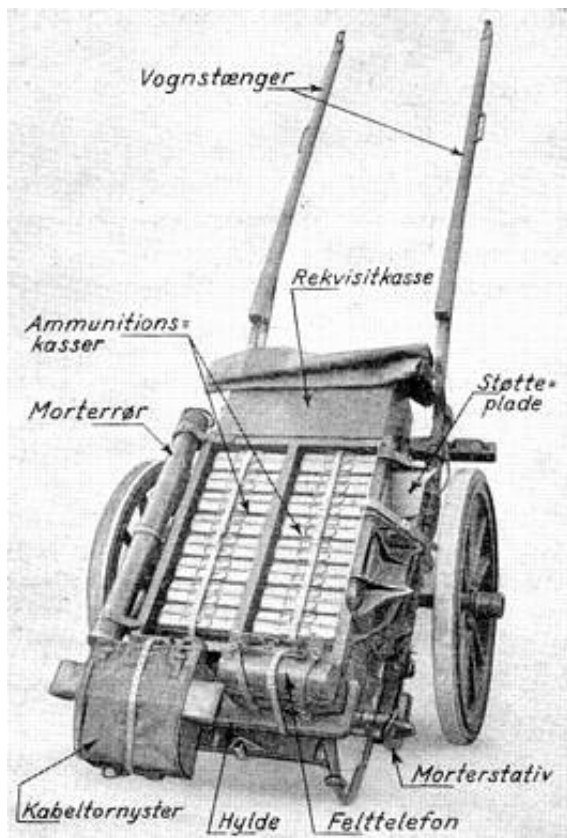
Afstandsmåler M.1915.
Fra Kilde 2.

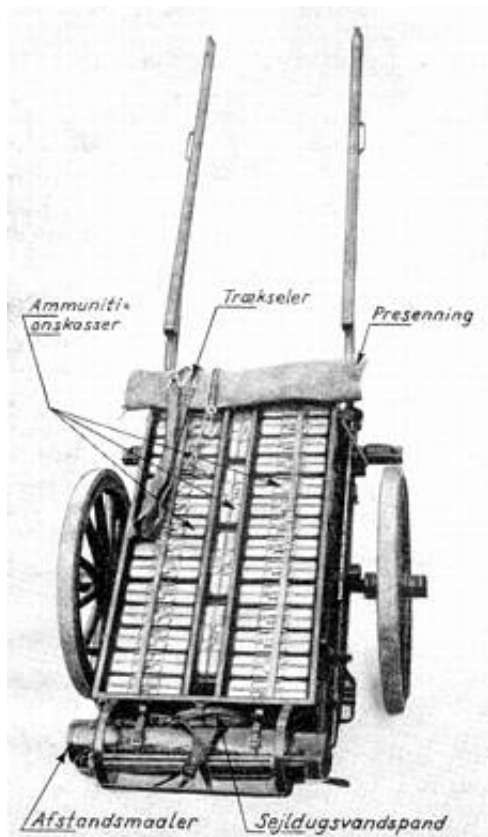
Afstandsmåler M.1915.
Fra Kilde 8.

På afstandstagerens venstre side ligger føringsmidlet til afstandsmåleren.

81 mm karremateriel M.1931

Morterkarre M.1931

Granatkarre M.1931

Mortergruppens karremateriel bestod af *Morterkarre M.1931* og *Granatkarre M.1931*. Billederne er fra Kilde 2.

I morterkarrens rekvisitkasse transporteres: retter, retterstativ, skyttetaske, hjælpertaske samt bæreseler.

Under karrerne føres: 2 trækstænger (1 reservetrækstang) til mandskabet samt 4 retningsstokke.

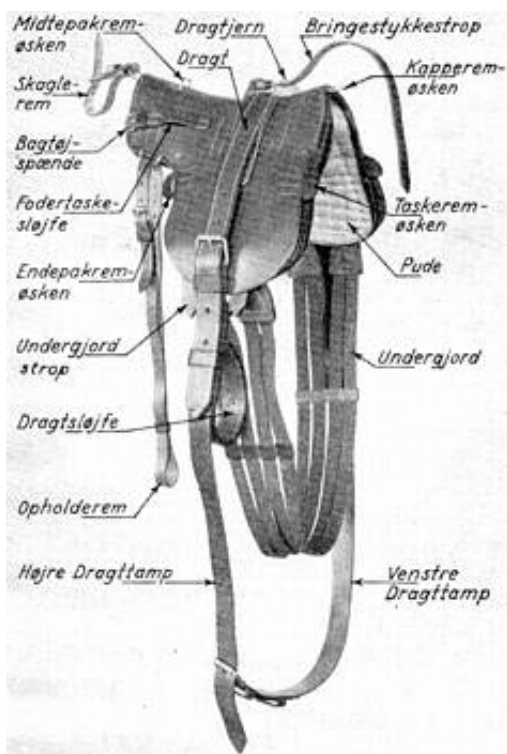
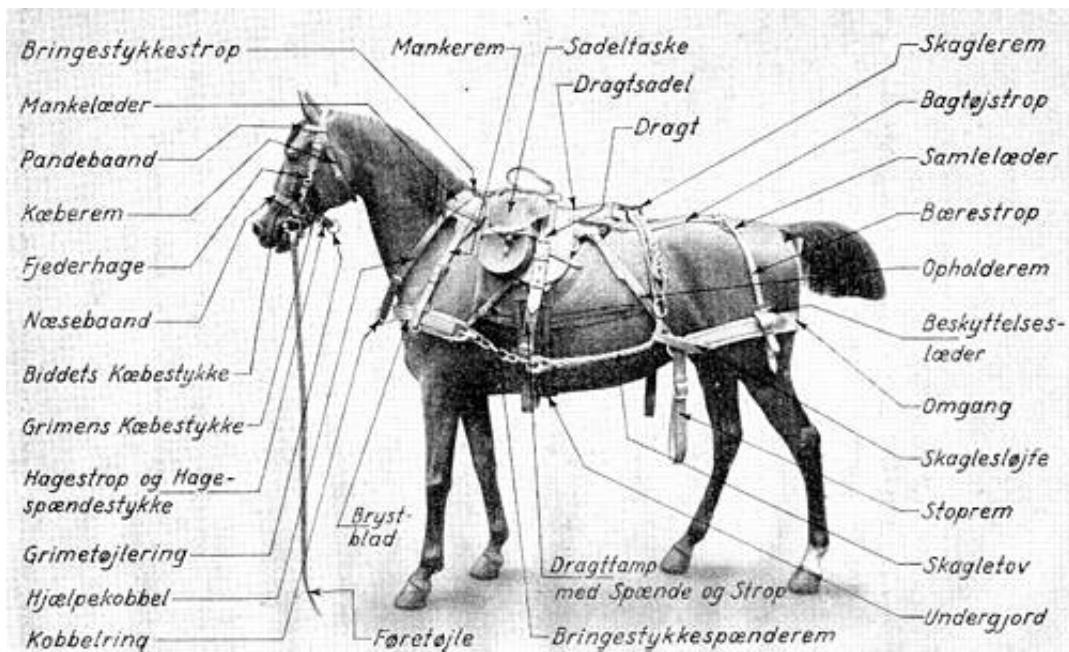
Karrerne er yderligere udrustet med spade, økse og hakke.

Til hver karre hører 4 trækseler.

Dimensioner m.v. Bredde Højde Længde Vægt - upakket Vægt - pakket

Morterkarre M.1931 1,52 m 1,00 m 4,46 m 300 kg 585 kg

Granatkarre M.1931 1,52 m 1,00 m 4,06 m 267 kg 702 kg

Hesteudrustning og tilbehør til 81 mm karremateriel M.1931.
Fra Kilde 2.

Håndvåben

I mortergrupperne er alle udrustet med fodfolkskarabin M.1889. I delingstroppen er alle udrustet med gevær M.1889 - næstkommanderende, afstandstager og vinkeltager dog med fodfolkskarabin. Delingsføreren har pistol M.1910/21, inkl. 25 patroner.

Formationer m.v.

Mortergruppe, i marchkolonne.
Fra Kilde 4.

Mortergruppe, i marchkolonne. Livgarden, 1932.
Fra Kilde 6.

Mortergruppen er inddelt i et mortarhold (forrest, med mortarkarren) og et ammunitionshold (med ammunitions-kærren).

Mortergruppe, på linje.
Fra Kilde 4.

Morterstyrke på march.
Fra Kilde 5.

En granatkarre forcerer en bakke. Livgarden, 1932.
Fra Kilde 6.

Billedet viser, hvorledes mandskabet ved hjælp af trækseleerne, forhindrer karren i at tippe over.

En morterkarre flyttes ved mandskabstræk, Livgarden, 1932.

Fra Kilde 6.

Karrehesten er spændt fra (står på vejen), hvorefter morterkarren flyttes ved hjælp af mandskabet, som har taget en af trækstængerne i brug.

Klar til kamp

Mortergruppefører.

Fra Kilde 1.

Mortergroupefører.
Fra Kilde 1.

I mortergruppen medtager... **Følgende...**

Gruppefører
Retter, i taske

Morterskytte
Morterrør, skulderlæder, skyttetaske og forlænger

Hjælper 1
Stativ, hjælpertaske, viskestok og 3 retningspløkke

Hjælper 2
Støtteplade og 1 retningsstok.

Hjælper 3
Retterstativ med føringsmiddel, 3 retningspløkke og 2 retningsstokke

Forsyner 1, 2, 3 og 4
2 (eller på nærmere ordre flere) kasser med 3 granater og ladningsammunition

I delingstroppen medtager... **Følgende...**

Afstandstager
Afstandsmåler med stativ, men uden føringsmiddel

Vinkeltager
Retter, retterstativ med føringsmiddel og 2 retningsstokke

Ordonnans
1 magasinpose med 8 håndbomber

Holdfører/telefonhold og Telefonist 1
Felttelefon

Telefonist 2 og 3
Kabeltornyster samt 2 røde og 2 hvide signalflag (reserve for telefonmateriel)

Mortergruppe i stilling.
Fra Kilde 7.

Taktisk anvendelse

En enkelt mortar kan under normale forhold påregnes at være skudklar mod et mål ca. 10 minutter efter indrykningen i skudstillingen.

Ved skøn over den tid, det tager at opnå mortarstøtte i en given situation, må der tillægges fremrykningstid til stillingen, tid til stedfæstelse af mål, rekognoscering og befalingsudgivelse.

Mortergruppe i stilling.
Fra *Taschenbuch der Heere* af Kurt Passow,
J.F. Lehman Verlag, München / Berlin, 1939.

Skal en enkelt mortar skifte mål inden for dens fulde sideretningsområde, må det påregnes at tage et par minutter.

Skal morterens opstilling ændres, må målskiftet påregnes at tage samme tid som stillingsindtagelse.

Mortergruppe. Livgarden, 1932.

Fra Kilde 6.

Stående: Gruppeløberen.

Knælende: Morterskytte og hjælper.

Liggende: Hjælper og forsyner.

Morterer i stilling.

Fra Kilde 5.

Morteren anvender kun halvskjult og skjult skydning. Retningen udføres i begge tilfælde efter samme indirekte orienteringsmetode.

Skudopgaver løses normalt ved en indskydning, hvor målet bringes i gaffel i side og længde, med påfølgende virkningsskydning, der omfatter ildmåderne: punktild, fejeild, springild og fladeild.

Forberedelse af en ildkoncentration (fladeild) med 2-6 morterer kan, indbefattet stillingsindtagelse (minus fremrykningstid), orientering, beregning og indskydning af hver enkelt mortar påregnes at tage fra ½-1 time.

En forberedt skydning kan, når morteren står rettet mod målet, udløses øjeblikkeligt.

Kilder

1. *Lærebog for Fodfolkets Korporalskoler - Udrustning og Train*, Krigsministeriet, København 1941.
2. *Lærebog for Fodfolkets Korporalskoler - Våbenlære*, Krigsministeriet, København 1938.
3. *Huskebog til brug i felten, ved øvelser og krigsspil* af H.H. Jørgensen, N. Olaf Møllers Forlag, København 1936.
4. *Danmarks Hær, Bind I og II* under redaktion af kaptajn Hector Boeck, kaptajn S.E. Johnstad-Møller og kaptajnløjtnant C.V. Hjalf, Selskabet til udgivelse af kulturskrifter, København 1934-1935.
5. *Forsvarsbogen* af oberst T. Andersen, Gyldendal, København 1941.
6. *Livgarden 1908-1933* af Th. Thaulow, H.Hagerups Forlag, København 1933.
7. *Lærebog for Hærens Menige, 1. Del*, Midlertidig udgave, København 1946.
8. *Skydereglement for Håndvåben, 1. Del*, Krigsministeriet, København 1932.

Per Finsted